

Предлог – Декларација

ВРСНИЧКОТО НАСИЛСТВО ВО УЧИЛИШТАТА ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА.

Во изминатиот период, сведоци сме на зголемениот број на врничко насилство од различен вид, за што известуваат медиумите. Насилствата во училиштата е се почеста вест во јавноста, што го вклучува алармот на загриженост во колкава мерка тоа, всушност е присутно во училиштата, земајќи ги во предвид и непријавените случаи кои се решаваат, или воопшто не се решаваат во рамките на самите училишта.

Во практика, секојдневно се наметнува прашањето: „ Кои се причините за оваа појава меѓу децата? Какви се тенденциите во изминатиот период во однос на бројот на случаи на врничко насилство? Кои се постојните механизми и мерките кои се превземаат за справување со проблемот и какви се резултатите?“

Поради тоа што насилството е сериозен проблем, кој со своето разорно дејство и последиците во: морален, физички и материјален поглед претставува голема општествена опасност, Форумот на жени на Либерално демократската партија ќе предложи решенија и предлог политики за справување со проблемот на врничкото насилство, кои би можеле да бидат корисни во процесите на креирање на политики во борбата против овој проблем.

Впрочем, на тоа не обврзува и Конвенцијата за правата на децата, со членот 19:

“ Никој не смее да ги повредува децата. Возрасните треба да ги заштитат децата од насилство....”

Ние би додале: „Од секаков вид на насилство”.

Врсничкото насилство, во стручната меѓународна литература познато под името *Bullying*, претставува: употреба на сила, закана или намера за злоупотреба или агресивна доминација над другите. Ова однесување најчесто се повторува и претставува дополнителен стрес за оној/онаа кој/која е предмет на малтретирањето. Суштински предуслов претставува перцепцијата од страна на насилникот и останатите, за социјалната или физичка нееднаквост, која го разликува булингот од конфликтот. Булингот може да биде индивидуално или групно насилство. Постојат 4 вида насилство (*bullying*):

- Вербално, упатување и изјавување на непристојни коментари во форма на: подбивање, навредување, потсмевање, закани и слично;
- Социјално, постапки со цел нарушување нечија репутација и релации со останатите врсници: игнорирање, исклучување од група, пласирање на дезинформации и гласини, навредување и омаловажување пред останатите врсници;
- Физичко: нанесување физички повреди, влечење на коса, туркање, удирање, како и уништување или земање на лични предмети;
- Кибербулинг, најнов вид, претставува насилство во Интернет просторот, најчесто на социјалните мрежи преку споделување на негативни и непријатни или, пак, лични содржини за некој со цел да се предизвика омаловажување. Овој последен вид насилство е покарактеристичен за учениците во средните училишта.

Во Република Северна Македонија има многу закони за заштита и превенција од насилството врз децата. Законот за заштита на децата конкретно ги забранува сите форми на насилство под сите околности и предвидува обврска за сите граѓани да го пријават секое насилство врз децата веднаш штом дознаат за таков чин. Иако не постојат законски мерки за справување со врничкото насилство, сепак со членот 64 од законот за основно образование се предвидени чекори и мерки кои треба да се превземат во случај кога ученикот/ученичката учествува во физичко или други форми на насилство. Од постоечките регулативи, но и од пракса во училиштата, може да се заклучи дека во справување со врничкото насилство главната улога и задача ја имаат стручните служби во училиштето. Она што е особено загрижувачко за врничкото насилство се последиците кои се јавуваат кај: жртвите, насилниците, но и кај пасивните сведоци на насилството, односно појавата на анксиозноста, депресијата и други психосоматски болести, за што говорат последните научни истражувања.

Затоа во иднина Форумот на жени на Либерално демократската партија се залага:

- За воведување на редовни обуки и работилници со за јакнење на капацитетите на психолошко-педагошката служба во основните и средните училишта за разбирање на проблемот на насилство врз деца и нивните знаења за идентификација, управување и поддршка на деца, жртви на насилство;
- За организирање на специфична обука за поддршка на деца жртви на насилство, организирана најмалку еднаш годишно;
- За креирање на превентивни програми за намалување на врничкото насилство, преку креирање на документи/правилници/стратегии за спречување на насилство;
- За зајакнување на меѓусекторската соработка и споделување на информации, како клучен услов во изнаоѓањето на ефективни мерки и креирање на долгорочна стратегија;
- За активно учество на родителите во школските активности-организирање на работилници во кои заедно со наставниците би биле вклучени и децата со родителите;
- За формирање на родителска група за поддршка во рамки на советот на родители за справување со случаите на врничко насилство, преку која ќе иницира и подржува инклузивен процес на соработка и пристап кон проблемот;
- За редовна размена на искуства за справување со врничко насилство во училиштата од соседните општини, но и искуствата од другите земји;
- За поголема застапеност на едукативни емисии во медиумскиот простор кои ќе промовираат толеранција и почитување на различностите меѓу децата;
- За подготовка на прирачници и други наставни помагала за наставниците и родителите во процесот на справување на врничко насилство;
- За поттикнување на меѓуврничка медијација;
- За повеќе вонучилишни (спортски, хуманитарни) активности на децата;
- За соработка со: локалната самоуправа, невладиниот сектор, центрите за социјална работа, Црвениот крст, МВР и полициските станици;

04.03.2023 година, Скопје

ФОРУМ НА ЖЕНИ НА ЛИБЕРАЛНО ДЕМОКРАТСКА ПАРТИЈА